

Молодь і ринок

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 1 (132) січень 2016

Видається з лютого 2002 року

УДК 051 Журнал внесено в оновлений перелік фахових видань з педагогічних наук рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України (наказ №1328 від 21.12.2015 р.)

Засновник і видавець: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Україна, 82100, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України:
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ №12270–1154 ПР від 05.02.2007 р.

ISSN 2308-4634 Журнал 5 червня 2013 року зареєстровано в Міжнародному центрі періодичних видань (ISSN International Centre, м. Париж).

3 червня 2013 року журнал співпрацює з Академією Полонійною у Ченстохові, Польща.

Шеф-редактор

Надія СКОТНА, *д.філос.н., професор*

Головний редактор

Наталія ПРИМАЧЕНКО, *к.пед.н., член Національної спілки журналістів України*

Редакційна колегія:

Надія СКОТНА, *д.філос.н., професор*

Микола ДУБИНА, *д.філол.н., професор, академік АН ВО України*

Микола ЄВТУХ, *д.пед.н., професор, академік НАПН України*

Ірина ЗВАРИЧ, *д.пед.н.*

Володимир КЕМІНЬ, *д.пед.н., професор*

Микола КОРЕЦЬ, *д.пед.н., професор, академік АН ВО України,
член Національної спілки журналістів України*

Анджей КРИНЬСЬКІ, *кс. прелат, проф. др. (Польща), академік АН ВО України*

Іван МИХАСЮК, *д.е.н., професор, академік*

Леонід ОРШАНСЬКИЙ, *д.пед.н., професор*

Олег ПАДАЛКА, *д.пед.н., професор, академік АН ВО України*

Микола ПАНТЮК, *д.пед.н., професор*

Мирослав САВЧИН, *д.психол.н., професор*

Олег ТОПУЗОВ, *д.пед.н., професор, член Національної спілки журналістів України*

Марія ЧЕПЛЬ, *д.пед.н., професор*

Олександр ШПАК, *д.пед.н., професор, академік, АН ВО України*

член Національної спілки журналістів України

Адреса редакції: Україна, 82100, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Тел., (068) 502-45-49; 8 (03244) 76-111; E-mail: vachevsky@meta.ua

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету (протокол №1 від 21.01.2016 р.)

Посилання на публікації “Молодь і ринок” обов’язкові

Редакція приймає замовлення на випуск тематичного номера або окремого розділу за кошти замовника.

Редакція приймає замовлення на розміщення реклами.

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція зберігає за собою право скорочувати і виправляти матеріали. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Рукописи авторам не повертаються.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, статистичних даних та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Підписано до друку 26.01.2016 р. Ум. друк. арк. 17,64.

Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 100 прим. Формат 60 x 84 1/8. Гарнітура Times New Roman.

Віддруковано у поліграфічній фірмі “ШВИДКОДРУК”

82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Данила Галицького, 1
тел.: (0324) 41-08-90

© Молодь і ринок, 2016

Молодь і ринок

№1 (132) січень 2016

ЗМІСТ

Надія Скотна Самоідентичність: проблема суб'єктності та індивідуальності.....	7
Олександр Шпак, Олександр Савенко Теоретичні основи економічної підготовки учнів.....	14
Людомир Філоненко, Олександра Німилович Науковий доробок Стефанії Павлишин в соціокультурному просторі України.....	21
Олена Столяренко, Оксана Столяренко Вивчення гуманістичних пріоритетів ціннісних орієнтацій молоді.....	25
Володимир Салій, Андрій Душний Робота над музичним образом в контексті початкового навчання гри на баяні-акордеоні: методичний аспект...	30
Лариса Ороновська, Наталія Палій Творчий пошук у формуванні музично-педагогічних суджень і переконань в професійній підготовці вчителя музичного мистецтва.....	36
Ольга Ціхоцька, Людмила Лозинська Особливості формування ціннісних орієнтацій студентської молоді в сучасних умовах.....	39
Вікторія Полюга Атрактори синергійності музичної освіти.....	44
Ярослав Матвісів Графічна підготовка майбутніх учителів трудового навчання і технологій у сучасній системі вищої педагогічної освіти.....	48
Наталія Лалак Формування світогляду молодших школярів на уроках “Я у світі”.....	53
Юлія Колісник-Гуменюк Упровадження та результати використання інтерактивних технологій у підготовку фахівців народних художніх промислів у ПТНЗ.....	57
Андрій Каленський Суть та дефініція поняття “професійно-педагогічна етика”.....	63
Ірина Гавран Теоретичні аспекти організації творчої взаємодії студентів інститутів мистецтв.....	67
Галина Кузан Роль інтерактивних технологій в реалізації компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців юридичної сфери.....	71
Тетяна Молнар Діяльнісний підхід до організації навчального процесу в початковій школі.....	76

Олександр Мозолев Критерії розвитку освіти в сфері фізичної культури і спорту в Польщі.....	80
Олександр Коба Психолого-педагогічне виховання особового складу Національної гвардії України, які виконують службові завдання.....	86
Любов Фенчак Теоретико-методологічний підхід до формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх педагогів.....	92
Ірина Матійчин Використання збірників церковних пісень як посібників для музичного виховання школярів (кінець XIX – перша половина XX ст.).....	97
Лариса Волошко Особистісно-професійний імідж майбутніх фахівців соціономічної сфери як наукова категорія професійної педагогіки.....	103
Ірина Барбашова Проектування експериментального впровадження дидактичної системи сенсорного розвитку молодших школярів.....	108
Тетяна Медвідь Модернізація загальної музичної освіти в Україні на початку XXI століття.....	113
Вікторія Валюк Організація проектно-дослідної роботи студентів при вивченні курсу “Біохімія”.....	118
Марія Лавренова Підготовка майбутніх учителів початкових класів до проведення фонетичного розбору на уроках української мови в умовах діалектного середовища.....	123
Юрій Добуш, Петро Турянський Вокально-хорова творчість галицьких композиторів для дітей кінця XIX – поч. XX ст.: педагогічний аспект.....	127
Богдан Щурик Оксана Петрусенко в житті й на сцені.....	132
Оксана Шийка Категорія якості вищої освіти: теоретико-методологічний аспект.....	138
Аліна Стонога Формування індивідуального педагогічного іміджу майбутнього інженера-педагога.....	142
Марія Моцар Специфіка моделей дистанційного навчання іноземної мови майбутніх перекладачів.....	145
Олександр Маляров Особливості формування комунікативної компетентності майбутніх інженерів-педагогів.....	152
Руслана Петрух Основні детермінанти формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників...	156
Наталія Антоник Інноваційна методика розвитку творчих здібностей школярів на основі пісенного фольклору.....	162

УПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ НАРОДНИХ ХУДОЖНІХ ПРОМИСЛІВ У ПТНЗ

УДК 377.1:745.5

Юлія Колісник-Гуменюк, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
Львівського науково-практичного центру інституту професійно-технічної освіти НАПН України

УПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ НАРОДНИХ ХУДОЖНІХ ПРОМИСЛІВ У ПТНЗ

У статті висвітлено результати експериментального дослідження щодо перевірки теоретичних і практичних знань педагогів відносно застосування інтерактивних методів навчання у сучасній професійній підготовці фахівців народних художніх промислів; розкрито сутність основних показників ефективності застосування інтерактивних технологій навчання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців народних художніх промислів; перевірено знання учнів ПТНЗ художнього профілю до і після застосування інтерактивних технологій навчання.

Ключові слова: професійно-технічна освіта, педагог, інтерактивні методи, показники, інтерактивні технології, навчальний процес, критерії оцінювання, компоненти оцінювання.

Табл. 3. Рис. 3. Літ. 5.

Юлия Колисник-Гуменюк, кандидат педагогических наук, старший научный сотрудник
Львовского научно-практического центра института профессионально-технического образования
НАПН Украины

ВВЕДЕНИЕ И РЕЗУЛЬТАТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ НАРОДНЫХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОМЫСЛОВ В ПТУ

В статье отражены результаты экспериментального исследования по проверке теоретических и практических знаний педагогов относительно применения интерактивных методов обучения в современной профессиональной подготовке специалистов народных художественных промыслов; раскрыта сущность основных показателей эффективности применения интерактивных технологий обучения в процессе профессиональной подготовки будущих специалистов народных художественных промыслов; проверено знания учащихся ПТУ художественного профиля до и после применения интерактивных технологий обучения.

Ключевые слова: профессионально-техническое образование, педагог, интерактивные методы, показатели, интерактивные технологии, учебный процесс, критерии оценки, компоненты оценки.

Yulia Kolisnuk-Humenyuk, Ph.D. (Pedagogy), Senior Research Office of the Lviv Scientific and
Practical Center of the Institute of Technical and
Vocational of Education National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

THE IMPLEMENTATION AND RESULTS OF THE USING THE INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN THE SPECIALISTS TRAINING OF NATIONAL ART CRAFTS IN VOCATIONAL SCHOOLS

The article highlights the results of experimental studies to verify the theoretical and practical knowledge of teachers regarding the use of interactive teaching methods in modern professional training of folk crafts; reveals the essence of the main indicators of the effectiveness of interactive learning technologies in the training of future specialists of folk crafts; tests the knowledge of students of the artistic profile before and after using the interactive learning technologies.

Keywords: vocational education, teacher, interactive methods, indicators, interactive technology, learning process, evaluation criteria, evaluation components.

Постановка проблеми. Прискорення темпу життя, великий потік знань, що впливає на сучасну людину, потребує від неї вміння швидко знаходити необхідне рішення, використовуючи для цього пошукові методи, користуючись великою кількістю різноманітних джерел інформації. У зв'язку з цим, разом із традиційними формами і методами навчання, в освітній практиці підготовки фахівців народних художніх промислів усе частіше

використовуються інтерактивні методи. Їхня затребуваність пояснюється тим, що інтерактивне навчання спрямовано на підвищення пізнавальної активності учнів, посилення діяльнісного підходу в навчанні і реалізацію спільної діяльності, націленої на оперативне опрацювання навчальної інформації з виробленням нових знань особисто кожним учнем в оптимальному тільки для нього режимі. Інтерактивні методи навчання науковці та практики нині визнають дієвим засобом

**УПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ НАРОДНИХ ХУДОЖНІХ ПРОМИСЛІВ У ПТНЗ**

підвищення ефективності освітнього процесу та якості підготовки фахівців. Однак їх використання на практиці поки що фрагментарне, епізодичне, несистемне внаслідок нерозробленості відповідних технологій та неготовності більшості педагогічних працівників і керівників освіти користуватися новітніми засобами, зокрема освітніми інформаційно-комунікаційними технологіями та комп'ютерно-орієнтованими виробничими технологіями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Експериментально-дослідна робота спиралася на методологічні підходи щодо організації та проведення педагогічних експериментів Ю.К. Бабанського [1], Г.В. Воробйова та А.І. Піскунова [3], С.У. Гончаренка [2], Н.В. Кузьміної [4] та ін. У своєму дослідженні ми дотримувалися теоретичної концепції, яку розробив С.Я. Батишев [5]. Науковець розглядає моніторинг професійного розвитку, під яким розуміють регулярну й оперативну діагностику динаміки розвитку учнів і внесення коректив до навчального процесу, як засіб оцінки ефективності професійного навчання.

Мета статті. Шляхом експериментального дослідження відстежити рівень готовності педагогів до самоосвіти та самовдосконалення; виявити готовність педагогів до інноваційної діяльності; виявлення труднощів у прагненні педагогів ПТНЗ художнього профілю до самовдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для діагностування результатів навчально-виховного процесу одним із найскладніших питань є визначення критеріїв і показників, які визначають ефективність запропонованих

інновацій. Найбільш істотні вимоги до критеріїв оцінювання: по-перше, вони повинні адекватно відображати не лише суть оцінюваного явища, а й динаміку його змін; по-друге, безпосередньо показувати результати навчання; по-третє, передбачати можливість кількісної та якісної оцінки результатів навчання. Критерії повинні відповідати цілям і завданням професійної підготовки. Відповідно до запропонованих критеріїв необхідно підібрати способи оцінювання ефективності впровадження інтерактивних методів навчання (табл. 1).

Зауважимо, що запропоновані критерії не можуть бути визначені прямим вимірюванням, вони є інтегрованими характеристиками і можуть бути виміряні опосередковано за допомогою експертного опитування або кваліметричних методів, в основі яких лежить факторно-критеріальне моделювання, коли визначені якісні фактори розкладаються на низку простих властивостей-критеріїв і вимірюються абсолютними показниками. Зокрема *когнітивно-діяльнісний критерій (критерій якості засвоєння знань, умінь і навичок)* включає такі характеристики, як повнота, оперативність, міцність, узагальненість, системність професійних знань, умінь і навичок.

Розглянемо на практиці ступінь використання інтерактивної моделі навчання на лютий 2015 р. за допомогою проведеного емпіричних методів дослідження (спостереження, опитування, колективних та індивідуальних бесід).

Завданнями експериментального дослідження були: відстеження рівня готовності педагогів до самоосвіти та самовдосконалення; виявлення готовності педагогів до інноваційної діяльності;

Таблиця 1.

Критерії, компоненти і способи оцінювання ефективності впровадження інтерактивних методів навчання

Критерії	Компоненти	Способи оцінювання
<i>когнітивно-діяльнісний:</i> сформованість професійних знань, умінь і навичок учнів	- професійно теоретичний; - професійно практичний	тестування
<i>професійно-особистісного потенціалу педагога:</i> відповідність якостей педагогічних працівників до вимог професійної діяльності	- особистісний; - професійний; - соціально значущий	самооцінювання
<i>результативності освітнього процесу:</i> розвинутість компонентів професійної підготовки	- мотиваційний; - аксіологічний; - когнітивний; - операційно-діяльнісний; - особистісно-рефлексивний; - креативний	експертне оцінювання

**УПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ НАРОДНИХ ХУДОЖНІХ ПРОМИСЛІВ У ПТНЗ**

виявлення труднощів у прагненні педагогів до самовдосконалення; надання рекомендацій щодо підвищення професійної компетентності педагогів ПТНЗ художнього профілю. В дослідженні взяли участь такі групи респондентів: педагоги – 61 осіб; учні – 416 осіб. Із педагогів, професійна компетентність яких досліджувалась: 17 осіб (28%) мають стаж педагогічної роботи від 3 до 10 років, 29 осіб (47%) – від 11 до 20 років, 9 осіб (15%) – від 21 до 30 років, 6 осіб (10%) – більше 30 років.

Необхідність формувати професіонала, здатного до інноваційного типу мислення, може здійснюватись тільки педагогом, який опанував у цілому культуру самовдосконалення та самоосвіти. З метою виявлення готовності педагогів до самоосвіти, самовдосконалення та до інноваційної діяльності було проведено анкетування. Аналіз відповідей респондентів свідчить про те, що 46 осіб (88%) займаються саморозвитком систематично, 13 (10%) – періодично, 2 особи (2%) – час від часу. Згідно з опитуванням переважна більшість респондентів (96 %) вважає, що застосування нових технологій для використання на заняттях – це особиста

справа педагога, а лише 26% педагогів правильно зазначили, що таке інновація.

Також визначено когнітивний аспект готовності педагогів до інноваційної діяльності, який дав змогу з'ясувати, що лише 9 % викладачів вважають себе повністю теоретично підготовленими до впровадження інноваційного досвіду; 54 % – достатньо готові; 17 % – частково готові й 20 % – не готові до здійснення такого виду діяльності.

Завдяки анкетному опитуванню ми виявили чи володіють інтерактивними методами педагоги та які інтерактивні методи застосовують у навчальному процесі частіше (табл. 2).

Під час використання інтерактивних методів навчання педагоги ПТНЗ зустрічаються з такими труднощами: залучення до роботи всієї групи потребує значної кількості часу для підготовки як учнів, так і викладачів; неналаштованість учнів на сумлінну підготовку до інтерактивних занять; складністю створення у групі атмосфери, яка сприяла б співпраці, порозумінню, доброзичливості. Також у застосуванні нетрадиційних форм навчання помітне:

**Таблиця 2.
Рівень володіння інтерактивними методами (технологіями) педагогів ПТНЗ художнього профілю**

№ з/п	Інтерактивні методи (технології)	Володію, могу поділитися досвідом	Не володію	Володію частково
1.	Аналіз ситуації	24	20	17
2.	Вирішення проблеми “Дерево рішень”	19	19	23
3.	Розігрування ситуації в ролях	24	19	25
4.	Метод ПРЕС	10	49	2
5.	Займи позицію	18	34	9
6.	“Акваріум”	-	58	3
7.	Дебати	23	4	34
8.	Дискусія	57	2	2
9.	“Карусель”	-	48	13
10.	Робота в малих групах	38	13	10
11.	“Мікрофон”	12	14	35
12.	Незакінчені речення	27	4	30
13.	“Розумовий штурм”	-	58	3
14.	“Навчаючи – учусь”	23	31	7
15.	“Ажурна пилка”	2	57	2
16.	Робота в групах	36	17	8
17.	Ротаційні (змінні) трійки	3	51	7

**УПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ НАРОДНИХ ХУДОЖНІХ ПРОМИСЛІВ У ПТНЗ**

Таблиця 3.

Основні негативні чинники, які заважають застосуванню інтерактивних технологій

Негативні фактори	Респонденти	
	кількість	%
Велика витрата часу	55	91
Обмеженість теоретичних знань	52	85
Недостатнє навчально-методичне та інформаційно-комунікаційне забезпечення	61	100
Консервативність	44	72

перевантаження учнів і викладачів; необхідність оптимального поєднання позааудиторної підготовки учнів під керівництвом викладача з організацією конкретних форм навчання: деяка показовість у проведенні нетрадиційних форм, що призводить до порушення цілісності педагогічного процесу на заняттях.

З метою виявлення чинників, які перешкоджають використанню інтерактивних технологій навчання, педагогам було запропоновано завершити думку: “Не використовую інтерактивні технології, тому що...”. На цій підставі заповнено табл. 3.

Формальність у впровадженні сучасних ідей та інноваційних технологій не сприяє професійному розвитку особистості педагога та його успішній педагогічній діяльності. На підставі аналізу результатів дослідження виявлено, що основними проблемами під час впровадження нових технологій навчання є недосконалі матеріально-технічна база та переважно велику витрату часу на підготовку занять за новими технологіями.

Отже, результати констатувального етапу експерименту дали підстави для висновку, що традиційна професійна підготовка у ПТНЗ художнього профілю є недостатньо ефективною з огляду на консервативність педагогічного складу, який є основою подальших успіхів у навчальній діяльності й розвитку особистості майбутніх фахівців. Аналіз одержаних даних свідчить, що ефективного засвоєнню знань перешкоджають: неузгодженість вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, недоліки навчально-програмного забезпечення, домінування освітніх цільових настанов над виховними, недостатня підготовленість педагогів професійно-орієнтованих предметів, відсутність у навчальних закладах чіткого плану дій щодо впровадження інтерактивних методів навчання.

З метою виявлення ефективності використання інтерактивних технологій у підготовці фахівців народних художніх промислів ми підготували і провели тестування, опитування й

анкетування учнів та експертів (загальна кількість – 416 осіб), метою якого було з’ясувати, наскільки в учнів сформований комунікативно-особистісний рівень, до і після впровадження інтерактивних технологій у ПТНЗ художнього профілю.

Ефективність впровадження інтерактивних методів навчання визначалася за трьома критеріями: сформованість знань, умінь і навичок учнів училищ художнього профілю (*когнітивно-діяльнісний критерій*); *відповідність якостей педагогів до професійних вимог* (критерій професійно-особистісного потенціалу); *розвинутість компонентів професійної підготовки учнів* (критерій результативності освітнього процесу із застосуванням інтерактивної методики). Для визначення рівнів ефективності впровадження інтерактивних методів навчання за цими критеріями використовувалися кваліметричні методи, педагогічне тестування, методи самооцінювання.

За допомогою тестування ми перевірили сформованість знань, умінь і навичок учнів (I – IV курс) з професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, які відповідають когнітивно-діялісному критерію. При цьому в експериментальних групах навчання базувалось на інтерактивних технологіях, а в контрольних проходило за традиційною методикою.

Метою першого етапу статистичної обробки результатів було визначення можливих різниць за рівнем професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки для учнів ЕГ та КГ за допомогою критерію Вілкоксона. В якості нульової статистичної гіпотези H_0 обиралась гіпотеза про рівність рівнів професійної підготовки ЕГ і КГ (рівність їх функцій розподілу $F_{EG}(x) = F_{KG}(x)$). Альтернативна гіпотеза H_1 і $F_{EG}(x) \neq F_{KG}(x)$, тобто рівні знань, умінь і навичок учнів цих груп різні. Для обраного рівня значущості $\alpha = 0,05$ нижня і верхня критичні точки $W_H = 23$ і $W_B = 55$, W_H визначається за таблицею критерієм Вілкоксона, а $W_B = (n_1 + n_2 + 1) \cdot n_1 - W_H$.

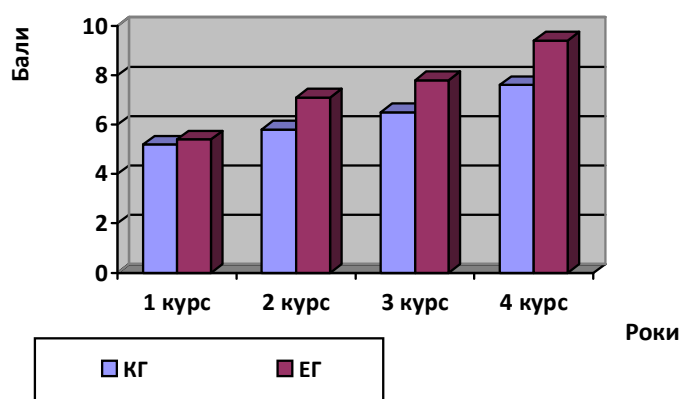

Рис. 1. Діаграма сформованості професійних знань, умінь і навичок учнів

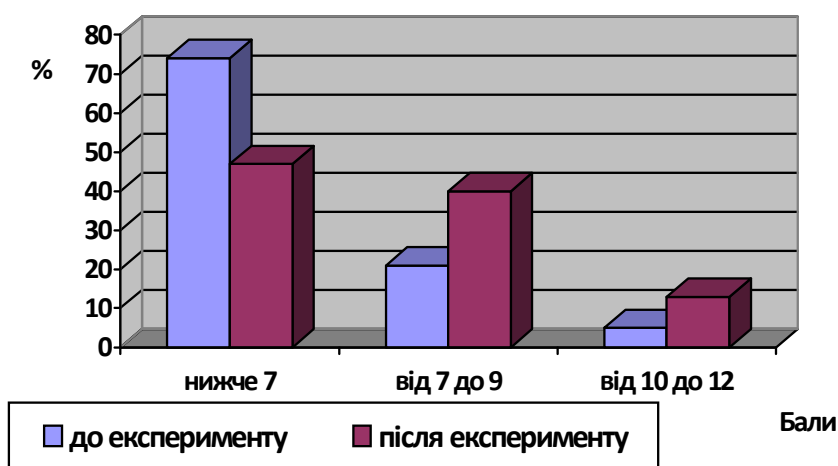

Рис. 2. Діаграма професійно-особистісного потенціалу педагогічних працівників

До початку експерименту емпіричні значення W для обох груп знаходяться в межах $W_H < W < W_B$, тобто виконується нульова гіпотеза H_0 , отже на початковому етапі (1 курс) рівні професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки учнів ЕГ і КГ співпадають в межах статистичної похибки (рис. 1).

Після впровадження інтерактивних технологій, як бачимо з рис. 1, успішність учнів ЕГ суттєво відрізняється від успішності КГ: на 4 курсі середній рівень знань, умінь, навичок ЕГ становить 9,4, а КГ – 7,6 бали. Обчислення критерію Вілкоксона дозволяє з достовірністю 95 % стверджувати, що одержані результати статистично достовірні. Отже, одним із найефективніших мотиваційних механізмів підвищення навчально-пізнавальної активності в освітньому процесі є застосування педагогами інтерактивних методів, які стимулюють навчальну діяльність учнів.

Перевірку підвищення професійно-особистісного потенціалу педагогічних працівників внаслідок застосування інтерактивних технологій ми

здійснили за допомогою самооцінювання ними рівня власних особистісних, соціально значущих і професійно важливих якостей. Самооцінювання виконувалось у 12-бальній шкалі та показало такі результати (рис. 2).

Як бачимо з рис. 2 після впровадження у навчальний процес інтерактивного навчання, станом на 1 березня 2015 р., спостерігаємо суттєве підвищення професійно-особистісного потенціалу педагогів ПТНЗ художнього профілю. За результатами самооцінювання до впровадження інтерактивних технологій власні особистісні, соціально значущі та професійно важливі якості педагоги оцінювали так: 5% – на 10 – 12 балів, 21% – на 7 – 9 балів, 74% – нижче 7 балів. Натомість після опанування сучасними інтерактивними технологіями у професійній діяльності їхній професійно-особистісний потенціал зріс і становить: 13% – на 10 – 12 балів, 40% – на 7 – 9 балів, 47% – нижче 7 балів. Отже, простежується прогрес у професійній підготовленості педагогічних працівників ПТНЗ.

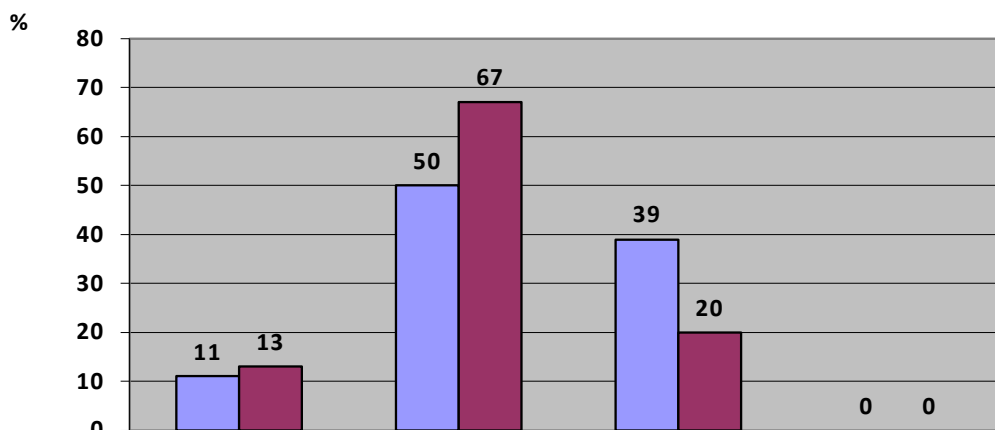

Рис. 3. Діаграма результативності освітнього процесу

Статистично-математичне порівняння результативності освітнього процесу проводилось шляхом аналізу та математичного опрацювання анкет експертів за розробленою шкалою й алгоритмом визначення рівнів (високого, достатнього, середнього чи початкового) розвинутості компонентів професійної підготовки (мотиваційного, аксіологічного, когнітивного, операційно-діяльнісного, особистісно-рефлексивного, креативного).

За показниками експертного оцінювання було прослідковано позитивну динаміку рівня результативності освітнього процесу внаслідок застосування інтерактивних технологій. Провівши порівняльний аналіз до (2013 – 2014 рр.) і після впровадження інтерактивних технологій (2014 – 2015 рр.), ми отримали наступні результати (рис. 3).

Діаграма показує певну різницю в оцінці експертами результативності освітнього процесу. Зокрема, кількість експертів, що дають високу оцінку рівня розвинутості компонентів професійної підготовки зросла на 2 %, а середню – на 17 %. Це доводить ефективність запропонованої технології, передусім, доцільним виявилось впровадження інтерактивних методів навчання для професійно-теоретичних предметів. Обчислення критерію Пірсона χ^2 для порівняння математичних сподівань досліджуваних вибірок показало, що рівень результативності освітнього процесу після експерименту відрізняється від рівня результативності до експерименту зі статистичною достовірністю понад 0,95.

Висновки з даного дослідження. На основі аналізу й узагальнення отриманих результатів визначено рівень знань, умінь і навичок експериментальної і контрольної групи на

початковому етапі дослідження; виявлено внутрішні та зовнішні умови впровадження інтерактивних методів навчання у навчальний процес; розроблено шляхи впровадження новітніх технологій в освітній процес.

Наше дослідження підтвердило, що впровадження та використання інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі ПТНЗ художнього профілю має відбуватись за умов певної практичної та психологічної підготовки педагогічних кадрів. Адже, психологічний аспект, має дуже великий вплив на об'єктивність аналізу навчально-виховного процесу, особливо для педагогічних працівників з певним досвідом роботи, котрі звикли працювати консервативними методами.

1. *Бабанский Ю.К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований / Ю.К. Бабанский. – М.: Педагогика, 1982. – 192 с.*

2. *Гончаренко С.У. Педагогичні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / Семен Устимович Гончаренко. – К.: АПН України, 1995. – 45 с.*

3. *Методы педагогических исследований / под ред. А.И. Пискунова, Г.В. Воробьева. – М.: Педагогика, 1979. – 256 с.*

4. *Методы системного педагогического исследования: учеб. пособие / Под ред. Н.В. Кузьминой. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1980. – 172 с.*

5. *Профессиональная педагогика : учеб. для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям / под ред. С.Я. Батышева. – М.: Ассоциация Профессиональное образование, 1999. – 2-е изд., перераб. и доп. – 904 с.*

Стаття надійшла до редакції 19.01.2016